

Modele odpowiedzi do przykładowego arkusza egzaminacyjnego

Historia
Poziom rozszerzony

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
1.	a); b); e)	1 pkt za podkreślenie trzech poprawnych budowli	1
2.	Sparta: geruzja, eforzy, Apella Ateny: ostracyzm, archont, strateg, Rada Pięciuset	1 pkt za poprawne uzupełnienie rubryki dotyczącej Sparty i 1 pkt za poprawne wypełnienie rubryki dotyczącej Aten	2
3.	d)	1 pkt za poprawne podkreślenie	1
4.	a) fałsz; b) prawda; c) fałsz; d) fałsz	1 pkt za poprawne określenie wszystkich zdań	1
5.	a) Anglia; b) Niemcy; c) Francja; d) Ruś	1 pkt za poprawne przyporządkowanie nazw państw wszystkim dynastiom	1
6.	a) Dokument dotyczy Polski (należy uznać też: państwa Mieszka I). Wskazują na to zniekształcone nazwy miejscowe: Odder(a) – Odra (?), Russe – Ruś (?), Schignesne – Gniezno (?). Inną wskazówką jest imię Ote – Oda, która była drugą żoną Mieszka I; b) <i>Dagome iudex</i>	a) 1 pkt za podanie nazwy państwa i wskazanie treści uzasadniających, b) 1 pkt za podanie tytułu	2
7.	Świecino – a), 1462 r.; Kircholm – b), 1605 r.; Trzciana – f), 1629 r.	1 pkt za poprawne przyporządkowanie nazwisk wodzów do wszystkich bitew i 1 pkt za wpisanie dat rocznych przy wszystkich bitwach	2
8.	Np.: wprowadzenie obowiązku rezydowania biskupów w diecezjach i proboszczów w parafiach, poprawa wykształcenia kleru poprzez tworzenie seminariów duchownych, zaostreżenie dyscypliny kleru poprzez wprowadzenie częstszych wizytacji diecezji i parafii, wprowadzenie zakazu obejmowania przez duchownych wielu beneficjów, ujednolicenie liturgii (należy uznać np. ogłoszenie brewiarza, nakaz opracowania katechizmu), tworzenie nowych zakonów (należy uznać: stworzenie zakonu jezuitów), rozwijanie szkolnictwa prowadzonego przez zakony, starania o pozyskiwanie nowych wiernych poprzez działalność misyjną	2 pkt za podanie czterech postanowień lub 1 pkt za podanie trzech postanowień	2
9.	a); b); d)	1 pkt za podkreślenie trzech nazwisk	1

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
10.	a) Akt ogłoszono w czasie powstania listopadowego (należy uznać: po przejęciu władzy nad Warszawą przez powstańców listopadowych); b) Efektem ogłoszenia aktu była wojna Królestwa Polskiego z Rosją (należy uznać też: efektem była detronizacja Mikołaja I, odebranie carowi korony Królestwa Polskiego).	a) 1 pkt; b) 1 pkt	2
11.	Obraz zalicza się do neoklasycyzmu. Świadczy o tym tytuł nawiązujący do antyku (Horacjusze – ród w starożytności), tematyka obrazu – stroje, uzbrojenie, wnętrza – także wskazują, iż przedstawione wydarzenia dzieją się w starożytności.	1 pkt za określenie nurtu i 1 pkt za wskazanie cech	2
12.	c) A; a) B	1 pkt za poprawne oznaczenie dwóch wydarzeń	1
13.	Wojna zimowa 1939–1940 (lub: wojna radziecko-fińska 1939–1940)	1 pkt za sformułowanie pełnego tytułu mapy	1
14.	Organizacja Narodów Zjednoczonych, 1945 r.	1 pkt za podanie nazwy i roku utworzenia organizacji	1
15.	Powstanie wielkopolskie, świadczą o tym w źródle A: data relacji, nazwisko Paderewskiego i nazwa hotelu „Bazar”, w którym przebywał gdy wybuchło powstanie wielkopolskie, nazwa Naczelnego Komisarjatu Ludowego, który powstał w Wielkopolsce, nazwy miejscowości w Wielkopolsce, dzielnic i ulic Poznania; w źródle B świadczą o tym: informacja, iż tekst jest fragmentem aktu przedłużenia rozejmu zawartego w Trewirze – dotyczył on m.in. powstania wielkopolskiego, nazwy miejscowości wielkopolskich przywołane w tekście. Przyczyną wybuchu powstania były agresywne działania uzbrojonych bojówek niemieckich (należy uznać także: patriotyczne nastawienie ludności Poznania pobudzone przyjazdem Paderewskiego). Powstanie wielkopolskie zakończyło się zwycięstwem i w jego efekcie Wielkopolska została przez mocarstwa przekazana Polsce.	1 pkt za podanie nazwy powstania oraz trzech argumentów odwołujących się do tekstów źródłowych, 1 pkt za podanie przyczyny i efektów powstania wielkopolskiego	2
16.	Tekst opisuje trzecie powstanie śląskie, świadczą o tym: autorstwo raportu – Wojciech Korfanty organizował ze strony polskiej plebiscyt na Górnym Śląsku, który poprzedził powstanie, datacja dokumentu, nazwa Wysokiej Komisji Międzysojuszniczej Rządzącej i Plebiscytowej, która działała na Śląsku, podanie w raporcie wyniku plebiscytu pokrywającego się z wynikiem plebiscytu na Śląsku, wzmianka o trzykrotnym chwytniu za broń (trzy powstania śląskie). Według Wojciecha Korfantego przyczyną wybuchu trzeciego powstania śląskiego było ogłoszenie przez komisję plebiscytową podziału Śląska niepomysłnego dla strony polskiej, a wynikającego z uwzględnienia zmanipulowanych przez Niemcy wyników plebiscytu.	1 pkt za podanie nazwy powstania oraz trzech argumentów odwołujących się do tekstu źródłowego, 1 pkt za przedstawienie opinii Korfantego co do przyczyn wybuchu powstania (bez cytowania tekstu źródłowego)	2

Zadanie	Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
17.	Ocena może być subiektywna (uczeń może uznać wyniki podziału Śląska za korzystne dla Polski, dla Niemiec, lub dla obu państw), lecz musi być uzasadniona poprawnymi logicznie i merytorycznie argumentami odwołującymi się wprost do danych źródłowych, np.: wynik podziału Górnego Śląska po plebiscycie i trzecim powstaniu śląskim można uznać za korzystny dla Polski, gdy mimo uzyskania przez Niemcy aż 71% obszaru plebiscytowego i 54% ludności, to Polska zajęła obszary lepiej uprzemysłowione, na których znajdowało się aż 97% śląskich kopalń rudy żelaza, 82% kopalń rud cynku, 76% kopalń węgla kamiennego. Polska uzyskała też wszystkie śląskie huty cynku i ołowiu oraz połowę hut żelaza.	1 pkt za sformułowanie oceny oraz uzasadnienia odwołującego się do danych źródłowych	1
18.	Wiersz opisuje sytuację z powstania warszawskiego, kiedy powstańcy oczekiwali na pomoc stacjonującej na wschodnim brzegu Wisły Armii Czerwonej. Autor ma zdecydowanie negatywny stosunek do Armii Czerwonej i zdaje sobie sprawę z faktu, iż sowiecka pomoc będzie oznaczała niewolę dla Polski. Treść wiersza wynika z rozpaczy powstańca bezradnie widzącego bierne przyglądanie się konającemu powstaniu przez potężną sowiecką armię będącą w zasięgu wzroku i słuchu walczących Polaków. Szeroko były też znane Polakom sowieckie plany polityczne wobec Polski (ustalenia z Teheranu).	1 pkt za zidentyfikowanie wydarzeń opisanych w wierszu, 1 pkt za opisanie stosunku autora i wyjaśnienie przyczyn niechęci autora wobec Sowieców	2
19.	Alianci zachodni udzieli pomocy powstańcom poprzez zorganizowanie wypraw lotniczych ze zrzutami broni, amunicji i medykamentów. Ze strony radzieckiej jedyną pomocą było wysłanie 2,5 tysiąca żołnierzy (należy uznać: niewielkich oddziałów) z armii generała Zygmunta Berlinga) na przyczółek czerniakowski oraz niewielkie zrzuty broni. Ocena wartości pomocy alianckiej może być subiektywna, jednak powinna zostać uzasadniona poprawnymi merytorycznie i logicznie argumentami, np.: pomoc sowiecka dla powstania miała znikome znaczenie, gdyż liczba przerzuconych oddziałów była zbyt mała, a ponadto żołnierze ci nie byli przygotowani do walk w mieście. Pomoc aliantów zachodnich również nie odegrała praktycznej większej roli, mimo iż zrzucono nad Warszawą kilkaset ton ładunku. Było to stanowczo zbyt mało, a ponadto spora część zrzutów wpadła w ręce Niemców. Głównymi problemami z jakimi borykali się zachodni alianci w organizacji zrzutów dla walczącej Warszawy, był brak zgody Stalina na lądowanie alianckich samolotów po radzieckiej stronie frontu. W związku z tym lotnicy musieli pokonywać ogromne odległości do Warszawy, a następnie jeszcze wracać do bazy we Włoszech. Problemem była konieczność długich przelotów nad okupowanymi przez Niemcy terenami, gdzie czekała na samoloty niemiecka obrona przeciwlotnicza. Niedogodnością przy organizacji zrzutów było także to, że kiedy zdecydowano się na ich organizację obszar zajmowany przez powstańców nie był zbyt duży i stale się kurczył, zatem trudno było lotnikom trafić do celu, stąd wiele zasobników trafiło w ręce Niemców.	1 pkt za opisanie pomocy udzielanej powstańcom przez aliantów zachodnich i ZSRR, 1 pkt za sformułowanie oceny na temat znaczenia tej pomocy dla powstania oraz uzasadnienie własnego zdania, 1 pkt za przedstawienie dwóch problemów, z jakimi borykali się alianci zachodni przy organizowaniu zrzutów	3

20. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi (20 pkt)

Temat I: Narodziny społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w latach 1956–1989.
(przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
poziom I: Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat, bez wskazywania związków między nimi; podał również kilka nie zawsze uporządkowanych przykładów obrazujących tworzenie się w Polsce społeczeństwa obywatelskiego.	1–5
poziom II: Zdający uwzględnił podstawową faktografię (np. reakcje społeczeństwa polskiego na działania władz w okresie PRL); wykazał się rozumowaniem historycznym: podał niektóre przyczyny i skutki. Dostrzegł podstawowe etapy, umieścił je poprawnie w czasie i podjął próbę ich omówienia. W uproszczonej formie przedstawił charakterystykę zachodzących postaw. Wykazał się znajomością terminologii potrzebnej do odpowiedniej prezentacji tematu.	6–10
poziom III: Zdający dokonał trafnej selekcji faktów, scharakteryzował proces na wybranych przykładach w ujęciu dynamicznym, zwrócił uwagę na najważniejsze jego etapy i uwzględnił wewnętrzne cezury. Dostrzegł złożoność procesu, podjął próbę powiązania aspektów politycznych z gospodarczymi, kulturowymi i ideologicznymi, odnotowując kontekst międzynarodowy. Podjął próbę oceny omawianego procesu.	11–15
poziom IV: Zdający w pełni scharakteryzował omawiany proces, ukazał różne jego aspekty i sformułował wnioski. Dokonał własnej oceny zachowania społeczeństwa polskiego. Uwzględnił oceny historiografii.	16–20

Temat II: Na przykładzie Wielkiej Brytanii i Francji przedstaw proces tworzenia się społeczeństw obywatelskich w Europie w XIX w.
(przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

Kryteria szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
poziom I: Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, że zrozumiał temat, bez wskazywania związków między nimi. Podał również kilka nie zawsze uporządkowanych przykładów obrazujących tworzenie się społeczeństwa obywatelskiego w Europie.	1–5
poziom II: Zdający uwzględnił podstawową faktografię (np. reformę prawa wyborczego w Wielkiej Brytanii, aktywność polityczną Francuzów w czasie rewolucji i w I poł. XIX w.). Wykazał się rozumowaniem historycznym: podał niektóre przyczyny i skutki, dostrzegł podstawowe etapy, umieścił je poprawnie w czasie i podjął próbę ich omówienia. W uproszczonej formie przedstawił charakterystykę zachodzących postaw. Wykazał się znajomością terminologii potrzebnej do odpowiedniej prezentacji tematu.	6–10
poziom III: Zdający dokonał trafnej selekcji faktów, scharakteryzował proces na wybranych przykładach w ujęciu dynamicznym, zwrócił uwagę na najważniejsze jego etapy i uwzględnił wewnętrzne cezury. Dostrzegł złożoność procesu, podjął próbę powiązania aspektów politycznych z gospodarczymi, kulturowymi i ideologicznymi, odnotowując kontekst międzynarodowy. Podjął próbę oceny omawianego procesu.	11–15
poziom IV: Zdający w pełni scharakteryzował omawiany proces, ukazał różne jego aspekty i sformułował wnioski. Dokonał własnej oceny tworzenia się postaw obywatelskich w XIX w. w Europie. Powoływał się na literaturę, uwzględnił również oceny historiografii.	16–20